

П. П. Ротач, О. П. Ротач

Оголевець Олексій Степанович

ОГОЛЕВЕЦЬ Олексій Степанович (псевд. – Цвегель О. О.; 18 (30). 05. 1894, Полтава – 15. 08. 1967, Москва) – музикознавець, композитор, публіцист. Брат Віктора, Володимира та Георгія Оголевців. Закін. Полтав. гімназію (1911). Брав уроки музики у композитора і піаніста Л. Лісовського. Під час навч. у гімназії почав брати участь у нелегал. гуртках полтав. молоді, розповсюджував заборонену літературу. 1911 після арешту його товаришів В. Гайдарова та П. Митропана перебував під слідством Полтав. жандарм. упр. Навч. на природн.-істор. відділ. фіз.-мат. факультету Моск. університету, але згодом перейшов на юрид. ф-т, який закін. 1916. Водночас навч. (1912–16) та викладав (1915–16) у Моск. нар. консерваторії. 1913 обраний дійс. чл. товариства «Музично-теоретична бібліотека» (Москва). Редагував літ. альм. «Гюлистан» (1915–16). Після більшов. перевороту 1917 працював у міліції в Москві, водночас 1921 викладав на курсах музики, опери, драми та хореографії О. Шора, 1921–23 – у муз. школі М. Медведєвої. 1923–41 перебував на літ.-видавн. роботі в ред. і видавництві г. «Правда». Водночас 1937–41 – ст. ред. видавництва Академії архітектури (відділ історії і теорії архітектури). Працював у літ. консультації М. Горького (1930–31), вів семінар з мови і літ-ри в групі поетів (серед них – С. Михалков і Я. Смеляков). Писав огляди з міжнар. життя в ж. «Прожектор» і «Огонек» (1931–32). Від 1933 займався переважно музикознавством. 1940–45 працював ст. н. с. Ленінгр. інституту театру, музики і кінематографії (нині С.-Петербург). Під час 2-ї світової війни перебував у евакуації в м. Куйбишев (нині Самара, РФ), де був заступник голови відділ. Союзу рад. композиторів СРСР, виступав як музикознавець у концертах симф. музики, друкувався в г. «Волжская коммуна». 1945 створив і очолив Кабінет-лаб. тонал. систем у Москві, який 1948 був ліквідований, а О. оголошений космополітом, відсторонений від роботи у громад.

організаціях, декілька років не друкувався. Автор праць: «Основы гармонического языка» (1941), «Введение в современное музыкальное мышление» (1946; обидві – Москва; Ленінград), «Структура тональной системы» (Ленінград, 1947; усі українською мовою – Полтава, 2006), «В. В. Стасов: К пятидесятилетию со дня смерти (1906–1956)» (1956), «Слово и музыка в вокально-драматических жанрах» (1960), «Вокальная драматургия Мусоргского» (1966; усі – Москва), «Специфика выразительных средств музыки: Эстетико-теоретические статьи и исследования» (Москва, 1969; Ленінград, 1985). Опублікував низку статей із проблем теорії музики та муз. естетики. Уклав хрестоматію для вищих муз. навч. закладів «Материалы и документы по истории русской реалистической музыкальной эстетики: Классики русской музыки и музыкальной критики об искусстве» (Москва, т. 1, 1954; т. 2, 1956). Низка підготовлених до друку книжок залишилися в рукописах. О. брав участь у роботі керів. органів СК СРСР. Займав посади відп. редактора, згодом заст. ред. щорічника «Вопросы музыкознания» (т. 1–3, Москва, 1954–60). Виступав із масовими лекціями і доповідями. За його ред., із вступ. статтею та примітками вийшли зб. В. Стасова «Избранные статьи о М. П. Мусоргском» (1952, серія «Русская классическая музыкальная критика») та «Двадцатипятилетие Бесплатной музыкальной школы» (1953; обидві – Москва). Був ред. наук.-популяр. нарису О. Шуазі «Строительное искусство древних римлян» (1938), ред. і автором приміток до праці О. Серова «Русская народная песня как предмет науки» (1952; обидві – Москва). Друкувався в г. «Советское искусство» та ін.

Основні праці

Об учебнике гармонии Чайковского // Сов. музыка. 1940. № 5–6; Концерт украинской песни // Сов. искусство. 1945, 8 марта; Проблемы исполнительства в эстетике А. Н. Серова // Пробл. сов. искусства. Москва, 1954; Некоторые вопросы оперной эстетики // Вопр. музыкознания. 1956. Т. 2; О выразительных средствах гармонии в их связи с драматизмом вокальной музыки // Там само. 1960. Т. 3.

Рекомендована література

1. Шостакович Д. Выдающийся музыковед // Волж. коммуна. 1943, янв.;
2. Цалай-Якименко О. С. Оголевец Олексій Степанович // Альм. пошани й визнання Полтавщини: 100 видат. особистостей Полтавщини минулих століть. П., 2003;
3. Когут П. О. Мої зустрічі з О. С. Оголевцем // Рідний край: Альм. 2012. № 2(27); Оголевец А. О. С. Оголевец – людина, громадянин, учений (до 125-річчя від дня народження одного з найвизначніших музикознавців світу) // Там само. 2019. № 1(40); Ротач П. П., Ротач О. П. Полтавщина літературна: Енциклопед. біобібліогр. слов. Кн. 2. П., 2020.

Бібліографічний опис:

Оголевець Олексій Степанович / П. П. Ротач, О. П. Ротач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74909>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).